

DRŽAVNI ARHIV U DUBROVNIKU

Analitički inventar
Zbirke Marije i Krunoslava Leka

Signatura: HR-DADU-992

Izradili:

Sanja Curić, arhivistica

Tanja Ladišić, arhivistica

Nikša Selmani, viši arhivist

Vedran Šerbu, informatičar

Dubrovnik, 2023.

SADRŽAJ

1. IDENTIFIKACIJA	1
1.1 SIGNATURA	1
1.2 NAZIV	1
1.3 VRIJEME NASTANKA GRADIVA SADRŽANOG U JEDINICI OPISA	1
1.4 RAZINA OPISA	1
1.5 KOLIČINA	1
1.6 NOSAČ ZAPISA	1
2. PODRUČJE KONTEKSTA	2
2.1 NAZIV STVARATELJA	2

2.2 BIOGRAFSKI PODACI	2
2.3 POVIJEST ARHIVSKOG FONDA	4
2.4 NAČIN PREUZIMANJA IL PREDAJE	4
3. PODRUČJE SADRŽAJA I USTROJA	4
3.1 SADRŽAJ	4
3.2 ODABIRANJE IZLUČIVANJE I ROKOVI ČUVANJA	4
3.3 PLAN SREĐIVANJA	4
4. PODRUČJE UVJETA DOSTUPNOSTI I KORIŠTENJA	8
4.1 UVJETI DOSTUPNOSTI	8
4.2 UVJETI OBJAVLJIVANJA ILI UMNOŽAVANJA	8
4.3 JEZIK – PISMO U GRADIVU	8
4.4 TVARNE ZNAČAJKE I TEHNIČKI UVJETI	8

4.5 OBAVIJESNA POMAGALA	8
5. PODRUČJE DOPUNSKIH IZVORA	9
5.1 POSTOJANJE I MJESTO ČUVANJA IZVORNIKA	9
5.2 POSTOJANJE I MJESTO ČUVANJA PRESLIKA	9
5.3 DOPUNSKI IZVORI	9
5.4 BIBLIOGRAFIJA	9
6. PODRUČJE KONTROLE OPISA	9
6.1 NAPOMENA ARHIVISTA	9
6.2 PRAVILA ILI PROPISI	9
6.3 NADNEVAK IZRADE OPISA	9
7. INVENTARNI POPIS ZBIRKE	10

1. IDENTIFIKACIJA

1.1 SIGNATURA

HR-DADU-992

1.2 NAZIV

Zbirka Marije i Krunoslava Leka

1.3 VRIJEME NASTANKA GRADIVA

19.-20. st.

SADRŽANOG U JEDINICI OPISA

1.4 RAZINA OPISA

Zbirka

1.5 KOLIČINA 1795 kom. (7 albuma)

1.6 NOSAČ Papir

2. PODRUČJE KONTEKSTA

2.1 NAZIV STVARATELJA Marija i Krunoslav Leko

2.2 BIOGRAFSKI PODACI

Marija Leko, rođena je 17.11. 1947. u Dubrovniku, u obitelji Stražičić. Gimnaziju je završila 1966. u Dubrovniku. Diplomirala je 1970. godine Filozofiju i Komparativnu književnost na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. U Zagrebu je radila kao profesor u srednjoj školi, lektor i korektor, potom kao voditelj razvojnih poslova u Odjelu za kulturu grada Zagreba, rukovodilac stručne službe i v.d. tajnika Udružene zajednice kulture grada Zagreba. Dramatizirala je mnogobrojne tekstove istaknutih domaćih i svjetskih književnika za lutkarske predstave. Pisala dramske tekstove za lutkarske predstave inspirirane motivima svjetskih klasika. Kazališne

predstave napravljene prema dramskim tekstovima ili dramtizacijama dobile su niz nagrada na festivalima. Bila je član Umjetničkog vijeća niza kazališnih i glazbeno-scenskih institucija, te Međunarodnog festivala kazališta lutaka PIF. Do umirovljenja je radila kao stručni savjetnik u Gradskom uredu za obrazovanje, kulturu i šport grada Zagreba. Sudjelovala je na izradi tekstova vezanih uz kulturni razvoj, kulturnu politiku i razvojne strategije u nekoliko planskih razdoblja grada Zagreba.

Krunoslav Leko, 10.7.1945. - 31.1.2022., Zagreb. Maturirao je 1964. Klasičnu gimnaziju u Zagrebu. Diplomirao 1970. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu u zvanju profesor filozofije i sociologije. Od 1972. do 1975. asistent je prof. Kalođere na Ekonomskom institutu u Zagrebu. Od 1975. do 1991. istraživač u Zavodu za kulturu Hrvatske, gdje surađuje sa UNESCO-m, kulturnim odborima Vijeća Europe i nacionalnim službama za istraživanje kulturnog razvoja i kulturnih indikatora Francuske, Nizozemske, Belgije, Njemačke i Velike Britanije. Stipendist UNESCO-a u Parizu 1984. te voditelj petnaestak longitudinalnih istraživačkih projekata, čiji su rezultati bili publicirani u izdanjima matične ustanove, u Americi i u Francuskoj. Jedan od pet pisaca Vangermeeovih pravila (Evaluation of Cultural Policies, Working Group of Experts organised in February 1991., Vienna, Final Report, Mediacult, Unesco, juin 1992., Vienna) po čijim je osnovama vrednovan kulturni razvoj mnogih europskih zemalja, pa i evaluacija Hrvatske. Zavod je 1991. kooptiran u Ministarstvo kulture i te je ukinut 2003. Od 2004. prelazi u Državni zavod za zaštitu prirode, gdje su njegovi povijesno-kulturološki radovi pratnja i dopuna prirodnjačkim zaštitarskim studijama. U Državnom zavodu umirovljen je krajem 2011. Publicirao desetak knjiga i sedamdesetak radova u časopisima, predavao g. 1986. u Avignonu, surađivao sa francuskim kulturologom i ravnateljem francuske službe za kulturnu politiku Augustin Girard-om u razdoblju 1982.-1987. i 1984. sa francuskim sociologom Joffre Dumazedier-om. 14 godina, od 1994. do 2008., vanjski urednik stalne tjedne emisije Enciklopedija male povijesti na 3. programu Hrvatskog radija (uredio oko 800 polusatnih nastavaka). Član Društva prijatelja dubrovačke starine. Veteran Domovinskog rata od 1991.

2.3 POVIJEST ARHIVSKOG FONDA/ZBIRKE

Zbirka je nastala radom kolekcionara Marije i Krunoslava Leka i do trenutka predaje u Državni arhiv u Dubrovniku bila je njihovo vlasništvo.

2.4 NAČIN PREUZIMANJA ILI PEDAJE

Temeljem ugovora o darovanju između Marije i Krunoslava Leka i ravnateljice Državnog arhiva u Dubrovniku Nikoline Pozniak, djelatnici Državnog arhiva preuzeli su Zbirku u svibnju 2021. u Zagrebu (klasa: 612-06/21-01/60, ur. broj: 2117-33-07-21-1).

3. PODRUČJE SADRŽAJA I USTROJA

3.1 SADRŽAJ

Zbirka ukupno broji 1795 razglednica, smještenih u 7 albuma. Stranice albuma izrađene su od beskiselinske plastike. Poledina stranica je neprozirna te u prosjeku na svaku stane 6 razglednica. Svaka razglednica dodatno je uložena u prozirnju beskiselinsku omotnicu, čime ih se zaštitilo od oštećenja prilikom rukovanja. Samoju zbirci kolekcionari su dodali opis zbirke, analizu razglednica, datoteku o

izdavačima i autorima koji se pojavljuju na razglednicama, popis najrjeđih razglednica i cijene po kojoj su kupljene te popis rijetkih razglednica do 1914. u zbirkama drugih kolekcionara i ustanova. Prvi album sadrži najstarije razglednice i prva spominjanja izdavača u Zbirci. Razglednica Carla Pretnera poštanski je upotrijebljena 12. travnja 1896. dok godina tiskana na razglednici otkriva da je nastala 1895. i time je najstarija razglednica u Zbirci. Nakon prvog albuma gdje se nalaze prve dubrovačke razglednice, prve tehnike i izdavači, u ostalim albumima se prati topografska podjela od Prevlake, konavoskih sela i Cavtata, preko Župe Dubrovačke, samog grada Dubrovnika i njegovih prepoznatljivih motiva, primorskih sela, otoka, Stona i Pelješca, sve do Orebića. To su rijetke razglednice toga kraja, zaboravljeni trenutci i važni događaji. Prikazuju arhitekturu prošlog vremena, način života, narodne nošnje i stil svakodnevnog odijevanja. U Zbirci se nalaze razglednice iz ostavština značajnih dubrovačkih obitelji te zbirki pojedinih kolekcionara s kraja 19. i početka 20. stoljeća te razglednice s autografima slikara Vlaha Bukovca, Nika Miljana, Antona Perka, Flore Jakšić i pisca Iva Vojnovića, kao i razglednice poslane Ivani Brlić Mažuranić. Razglednice s tematikom vojske čine veliki dio Zbirke, donose nam zanimljive prikaze austrougarske vojarne i vojnika u obavljanju svojih dužnosti u Dubrovniku. Zasebne cjeline Zbirke su još i razglednice koje prikazuju željeznicu, dubrovački tramvaj i brodove. Kako razglednicu gledamo u njenoj cjelini, u poštanskom dijelu razglednice možemo svjedočiti zanimljivim odnosima pošiljatelja i primatelja, od obiteljskih, prijateljskih, rodoljubnih do javljanja s ratišta. U Zbirci se javlja veliki broj izdavača, od malih seoskih čiji opseg rada ne prelazi granice jednog sela, preko lokalnih gradskih i kotarskih izdavača do velikih izdavačkih kuća Europe i tadašnjeg područja Austro-Ugarske. Najveći broj razglednica u Zbirci je izdao dubrovački fotograf i izdavač, Ivan Kulišić, drugi Drugi izdavač po brojnosti razglednica u Zbirci je dubrovački fotograf i izdavač Jovo Tošović, ukupno 135 razglednica, dok je treći izdavač obitelj Weiss iz Dubrovnika, Bernhard Weiss 101 razglednica, te nakon njegove smrti 1901. nasljednici Bernharda Weissa 56 razglednica. Slijedi ih dubrovački fotograf i izdavač Ivan Nikoletić s ukupno 104 razglednice u Zbirci. Najbrojniji strani izdavač je velika izdavačka kuća Stengel & Co. iz Dresdena s 97 razglednica u Zbirci, od čega je 60 razglednica prve serije dubrovačkih svjetlotisaka koje je ova izdavačka kuća radila od 1896. do 1904. godine. Slijede ih izdavači Josef Lederer & Rudolf Popper iz Praga s 40 razglednica.

3.2 ODABIRANJE, IZLUČIVANJE I ROKOVI ČUVANJA

Gradivo Zbirke Marije i Krunoslava Leka se ne izlučuje. Čuva se trajno.

3.3 PLAN SREĐIVANJA

Želja kolekcionara je bila da Zbirka bude poklon građanima Dubrovnika, uz uvjet da se originali ne daju na uvid, već da se u potpunosti objave na mrežnoj stranici Državnog arhiva u Dubrovniku. Arhivisti su u suradnji s informatičkom službom krenuli u realizaciju projekta kojim bi nakon arhivističke obrade, opisa te digitalizacije razglednice bile spremne za mrežnu prezentaciju. U arhivističkoj obradi i izradi analitičkog inventara, arhivisti su od početka sređivanja težili strukturi koja će biti prvenstveno prilagođena za mrežnu prezentaciju. Velikim dijelom zadana struktura kolekcionara i arhivistička podjela na serije i podserije se podudaraju. Međutim, zbog lakše pretraživosti i preglednosti mrežne prezentacije, arhivisti su oblikovali zasebne serije i podserije tematskih razglednica. Bitno je napomenuti, razmještaj samih razglednica po tehničkim jedinicama koji su postavili kolekcionari se nije mijenjao. Serije koje su formirane po naseljima prate teritorijalnu podjelu dubrovačkog kraja u vrijeme Austrougarske vladavine.

Plan sređivanja je sljedeći:

1. Pro Domo sua: Počeci

- 1.1 Zemljopisne razglednice s položajem Dubrovnika u Dalmaciji u sastavu Austro-Ugarske monarhije
 - 1.2 Hrvatske domoljubne razglednice vezane uz Dubrovnik
 - 1.3 Prve poznate dubrovačke razglednice: Vorlauferi 1895. i 1896.
 - 1.4 Prvi kamenotisci – litografske razglednice, *gruss aus*, hibridi (1897.-1904.)
 - 1.5 Poštari – *Leporello* razglednice
 - 1.6 Anton Perko – autorska razglednica i razglednica s vlastoručnim potpisom
 - 1.7 Metalne razglednice
 - 1.8 Prve izložbene dubrovačke razglednice – *Oesterreichische Adria – Ausstellung*, Beč 1913.
 - 1.9 Razglednice prve generacije dubrovačkih fotografa
 - 1.10 Prva serija dubrovačkih svjetlotisaka (fototipijskih razglednica) izdavača Stengel & Co. (1896.-1904.)
- 2. Općina Konavle**
- 2.1 Konavljani u Beču povodom proslave 60 godina vladanja Franje Josipa I.
 - 2.2 Ponta Oštro
 - 2.3 Konavoska sela

2.4 Razglednice iz ostavštine Pauline Bijelić von Bogdan i njenog brata Đura

2.5 Cavtat

3. Općina Dubrovnik

3.1 Župa Dubrovačka

3.2 Od Orsule do Ploča

3.3 Lokrum

3.4 Grad Dubrovnik

3.4.1 Zidine

3.4.2 Među vratima od Ploča i gradska luka

3.4.3 Placa (Stradun) i okolica

3.4.4 Knežev dvor, katedrala i okolica

3.4.5 Gundulićeva poljana i okolica

3.4.6 Male ulice unutar zidina

3.5 Pile

3.5.1 Put iza grada, Brsalje, Penatur, Lovrjenac, Kolorina, Preparandija, Gradac i Danče

3.5.2 Hotel Imperijal, Put od Pila, hotel Gradac, Vila Sunčanica, bolnica, Boninovo, ljetnikovac Bonda (Skočibuha), Čingrija

3.5.3 Posat, Konali, Busovina

3.6 Gruž

3.7 Lapad

4. Općina Rijeka Dubrovačka

5. Općina Zaton

6. Općina Slano

7. Općina Ston

8. Općina Lopud

9. Općina Šipan

10. Općina Mljet

11. Općina Lastovo

12. Općina Janjina

13. Općina Kuna

14. Općina Orebić

15. Općina Trpanj

16. Vojska (*militaria*)

17. Sokolska i gimnastička društva u Dubrovniku

18. Dubrovačka glazbena društva

19. Znamenite osobe

19.1 Ivana brlić Mažuranić

19.2 Vlaho Bukovac

19.3 Vid Vuletić Vukasović

19.4 Ivo Vojnović

20. Dubrovački oridinali

21. Dubrovačke tiskovine

22. Obrti i trgovine u gradu

23. Parobrodarska društva i putničke agencije, parobrodi i brodovi na jedra

23.1 Austrijski Lloyd

23.2 Ugarsko-hrvatsko parobrodarsko društvo

23.3 Dubrovačka parobrodarska plovidba – Ragusea

23.4 Parobrodarsko društvo Unione

23.5 Parobrodarsko društvo Napried

23.6 Obalna paroplovidba

23.7 Parobrodarsko društvo Ivo Račić i drugovi

23.8 Navigazione a vapore Gravosa – Metkovics

23.9 Parobrodarska zadruga Adam i Eva

23.10 Cunrad line

23.11 Hamburg – Amerika line

23.12 Ostali parobrodi

23.13 Izletnički parobrodi

23.14 Pomorske putničke agencije

23.15 Brodovi na jedra

24. Dubrovački tramvaj

25. Željeznica

26. Zanimljive i neobične razglednice

27. Predkartofilija i stare fotografske omotnice

28. Razglednice nastale nakon 1918.

29. Autorov opis Zbirke

4. PODRUČJE UVJETA DOSTUPNOSTI I KORIŠTENJA

4.1 UVJETI DOSTUPNOSTI

Gradivo Zbirke Marije i Krunoslava Leka ima status javnog gradiva i dostupno je korisnicima sukladno čl. 18 Zakona o arhivskom gradivu i arhivima (NN 61/18, 98/19, 114/22), Pravilniku o korištenju arhivskog gradiva i Pravilniku o radu čitaonice Državnog arhiva u Dubrovniku.

4.2 UVJETI OBJAVLJIVANJA ILI UMNOŽAVANJA

Gradivo Zbirke Marije i Krunoslava Leka može se objavljivati i umnožavati sukladno čl. 21 Zakona o arhivskom gradivu i arhivima, Pravilniku o korištenju arhivskog gradiva i Pravilniku o radu čitaonice Državnog arhiva u Dubrovniku.

4.3 JEZIK – PISMO U GRADIVU

Gradivo je pisano hrvatskim, talijanskim, češkim, njemačkim jezikom te latiničnim, ćiriličnim pismom.

4.4 TVARNE ZNAČAJKE I TEHNIČKI UVJETI

Gradivo je dobro sačuvano.

4.5 OBAVIJESNA POMAGALA

Analitički web inventar su izradili arhivisti Sanja Curić, Tanja Ladišić i Nikša Selmani i informatičar Vedran Šerbu.

5. PODRUČJE DOPUNSKIH IZVORA

5.1 POSTOJANJE I MJESTO ČUVANJA IZVORNIKA

Zbirka Marije i Krunoslava Leka čuva se u izvorniku u Državnom arhivu u Dubrovniku.

5.2 POSTOJANJE I MJESTO ČUVANJA PRESLIKA

Razglednice iz Zbirke su digitalizirane i čuvaju se u Državnom arhivu u Dubrovniku.

5.3 DOPUNSKI IZVORI

5.4 BIBLIOGRAFIJA

Belamarić, Joško; Benković, Vlaho; Čorak, Željka; Fisković, Cvito; Fisković, Igor; Foretić, Miljenko; Grujić, Nada; Leko, Krunoslav; Paljetak, Luko; Prijatelj, Kruno. *Dubrovnik sa starih razglednica*. Pula: ISC d.o.o. - Dubrovnik: Dubrovački muzeji - Split: Glavno povjerenstvo državne uprave za zaštitu kulturne i prirodne baštine, 1996.

Curić, Sanja i Nikša Selmani. „Kupanje i kupališta u Dubrovniku do početka Drugoga svjetskog rata“. *Vjesnik dalmatinskih arhiva* 2 (2021), br.1, 463-495.

Curić, Sanja i Nikša Selmani. "Gradnja Domobranske vojarne u kontekstu nacionalnih i modernizacijskih procesa u Dubrovniku potkraj 19. stoljeća". *Vjesnik dalmatinskih arhiva* 3 (2022), br. 1, 482-511.

Delić Gozze, Vesna. „Cesare Damiani: mjera za portretnu fotografiju“, katalog izložbe. Dubrovnik: Dubrovački muzeji, 2004.

Delić Gozze, Vesna. „Od Jaroslawa do Jasenovca: Josip Berner i Dubrovnik“, katalog izložbe. Dubrovnik: Dubrovački muzeji, 2005.

Goleš, Igor; Babić, Ivo; Žigo, Bože V.; Fiamengo, Jakša; Bogavčić, Ivan. *Zaboravljena Dalmacija na starim razglednicama*. Split-Zagreb: Artes Classicae d.o.o., 2014.

Kapetanić, Niko i Božo Lasić. *Dubrovački tramvaj 1910.-1970*. Dubrovnik: Društvo prijatelja dubrovačke starine, 2008.

Kapetanić, Niko. *Konavle na starim razglednicama 1898.-1944*. Cavtat: Općina Konavle, 2007.

Kapetanić, Niko. *Konavle na starim razglednicama 1898.-1944*. Lovorno: Niko Kapetanić, 2022.

Kapetanić, Niko. *Poštanski žigovi dubrovačkog područja 1763. -1918*. Dubrovnik: Društvo prijatelja dubrovačke starine, Matica hrvatska Konavle, 2006.

Kapetanić, Niko. *Za cara i domovinu. Konavle u prvom svjetskom ratu* Gruda: Matica Hrvatska, 2014.

Kapetanić, Niko. *Župa na starim razglednicama 1898.-1944*. Srebreno: Općina Župa dubrovačka, 2008.

Leko, Krunoslav. *Umijeće sakupljanja razglednica*. Rijeka: Ex Libris, 2015.

Leko, Krunoslav. „Nakladnici dubrovačkih razglednica u Austro-Ugarskoj monarhiji (od 189? godine do 28. listopada 1918. godine)“. *Hrvatski kolekcionar* II (1997), br. 10, 9-14.

6. PODRUČJE KONTROLE OPISA

6.1 NAPOMENA ARHIVISTA

Opis razglednica izradili Tanja Ladišić, Sanja Curić i Nikša Selmani.

6.2 PRAVILA ILI PROPISI

Fond je rađen po pravilima ISAD (G).

6.3 NADNEVAK IZRADE OPISA

Studeni, 2023.

ANALITIČKI INVENTAR ZBIRKE

<https://zbirdaleko.dad.hr/85564-2/>